

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

07. mart 2014.

ENERGETSKE VEZE NE OSTAVLJAJU ALTERNATIVE ODNOSIMA BRISELA SA MOSKVM

NUŽNO

PARTNERSTVO

[OVDE](#)

[PROLAZNA REAKCIJA BERZE?](#)

[BIG OIL OSTAJE U RUSIJI](#)

[EU NE PLANIRA SANKCIJE?](#)

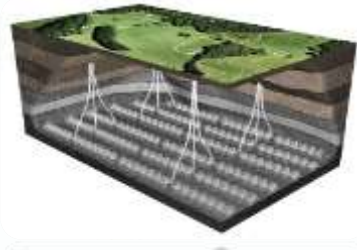
[BADRA DOBILA NAFTOVOD](#)

[OMV OPET ŽELI U JUŽNI TOK?](#)

[A TOTAL BEŽI IZ ŠAH DENIZA](#)

[EU: NIŠTA OD ŠKRILJACA](#)

[ZAGREB BRANI JUŽ. TOK](#)

MOSKVA/LONDON – Vrednost deonice ruskog Rosnjefta pala je u ponedjeljak na berzi u Moskvi 8,6%, a time i tržišna kapitalizacija kompanije za preko pet milijardi dolara. Ovim je britanski kolos BP, preko noći izgubio više od milijardu dolara na vrednosti svoje bezmalo petine (19,75%) vlasništva u Rosnjeftu, pa **Bloomberg** postavlja pitanje sudbine zapadnih naftno-gasnih partnerstava u Rusiji u svetlu mogućih sankcija koje bi SAD i EU mogle zvesti Moskvi zbog intervencije u Ukrajini. BP-ov udeo u Rosnjeftu, koji je dobio kao kompenzaciju za prodaju svoje polovine udela u naftnoj kompaniji TNK-BP ruskom državnom naftnom gigantu, pretstavlja najveće pojedinačno inostrano ulaganje u rusku naftnu privredu. Prema podacima Deutsche Bank, BP preko tog partnerstva obezbeđuje trećinu svoje ukupne proizvodnje nafte. Portparol BP-a u Londonu rekao je za Bloomberg da njihov udeo u Rosnjeftu trenutno vredi oko 13 milijardi dolara, ali nije želeo da komentariše situaciju vezanu sa Ukrajinom. Osim pomenute dve kompanije, norveški Statoil i italijanski Eni su, privučeni povoljnim uslovima koje je ponudila Moskva, u poslednje tri godine potpisale ugovore o istraživanju u Rusiji, dok je anglo-britanski Royal Dutch Shell od ranije partner na gasnom projektu na Sahalinu, a francuski Total sa Novatekom razvija LNG izvozni projekat na ruskom arktičkom grebenu. Analitičar konsultantske kuće IHS Andrew Neff smatra da događaji sa izbijanjem ukrajinske krize svakako dovode BP i američki Exxon, takođe veliki partner Rosnjefta, u veoma nepovoljnu poziciju, ali ne očekuje ekstremno dramatičan epilog poput raskida partnerstava i izlaska iz Rusije.

HJUSTON – Čelnici Totala i Enija naglasili su u sredu na jednom energetsom skupu u Hjustonu da nameravaju da nastave sa investiranjem u Rusiji uprkos napetosti izazvane ukrajinskom krizom. Totalov CEO Christophe de Margerie, *(na slici levo sa Vladimirom Putinom)* rekao je da će francuska kompanija, koja je od 1991. godine u Rusiji, ostati u toj zemlji „na dugi rok“ i sa svojim projektom Yamal „definitivno preživeti ovu krizu“. De Margerie je takođe rekao da tržište ne očekuje eskalaciju krize u

Ukraini, „jer bi, da je tako, cena barela skočila na 150 dolara“. Njegov italijanski kolega Paolo Scaroni *(na slici desno sa Putinom)* konstatovao je kratko da gasne rezerve daju Rusiji „značajan uticaj nad Evropom“. On je dodao da ne očekuje potpuni prekid toka ruskog gasa preko Ukrajine. **The Economic Times**

**ЖИВОТ НИКАД
НЕ МОЖЕ ДА СТАНЕ**

Енергија живота

BRISSEL – Uprkos strategije skladištenja i diverzifikacije pravaca snabdevanja, EU ostaje teško zavisna od uvoza ruskog gasa, koji 80% stiže transportom preko Ukrajine, komentariše **EurActiv France**. Jedna od opcija u slučajevima prekida snabdevanja je preusmeravanje gasovoda reverzibilnim pravcem od zapada na istok, ali Simon Issard, ekspert konsultantske firme Columbus ukazuje da se radi o veoma malim količinama. Osim toga, problem čini to što taj alternativni gas treba prethodno da bude kupljen, komprimovan u LNG, transportovan ... što u praksi zahteva vreme. Evropska komisija je takođe zatražila od 28 članica da povećaju gasne skladišne kapacitete, ali za razliku od sirove nafte, gde IEA propisuje članicama obavezne

EU i Ukrajina povećale su uvoz ruskog gasa. Od 1. marta isporuke van granica bivšeg SSSR-a skočile su 8%, na 476,5 miliona m³ dnevno. Uvoz ukrajinskog Naftogaza udvostručen je na 45 mil.m³ dnevno . **Reuters**

rezerve za 90 dana potrošnje, ne postoji organizovana strategija za gas. „To pitanje je otvoreno 2009., ali je završeno neuspehom jer skladišta prirodnog gasa ne postoje u svim državama“, kaže Sylvie Cornot-Gandolphe, ekonomista u Cedigazu. Gas se obično skladišti u ispražnjenim gasnim poljima, ili rudnicima soli, čega nema u svim državama, dok gradnja zahteva velika sredstva i ekstremne mere obezbeđenja od potresa i sličnih rizika. Doneto je nekoliko smernica radi podsticanja članica EU da formiraju minimalne rezerve gasa, ali one nisu obavezujuće. Osim toga, opadajući trend u cenama gasa u Evropi, usled konkurencije jeftinog uglja, obeshrabruje takve investicije. Issard ukazuje da su u slučaju krize unutar EU najranjivije Mađarska, Rumunija i Bugarska, a u manjoj meri Grčka i region Balkana. Uprkos razvoja u sektoru obnovljivih izvora energije, energetska zavisnost EU od Rusije ostaje takva da se mora uzeti u obzir prilikom razmatranja eventualnih sankcija konstatuje EurActiv i pri tom citira EU komesara za klimu Connie Hedegaard, koja je u ponedeljak rekla da Evropa svake godine uvozi fosilnih goriva u vrednosti 400 milijardi evra.

MOSKVA – Evropska unija ne planira nametanje sankcija Rusiji, rekao je u utorak ruski izaslanik u UN komentarišući zaključke sa sastanka šefova diplomatija zemalja Unije od dan ranije. „Sankcije može nametnuti samo Savet bezbednosti UN, dok bi sve drugo bile unilateralne restriktivne mere ... koje trenutno nisu na dnevnom redu u EU“, rekao je Vladimir Čižov. Ministri su u ponedeljak, zahtevajući hitno povlačenje ruskih trupa sa Krima, izbegli bilo kakvu pretnju konkretnim merama osim stava da će „... u suprotnom doneti odluku sa posledicama po bilateralne odnose između EU i Rusije“. U tom svetlu se gleda i na izjavu evropskog komesara za energiju Gunthera Oettingera koji je u utorak, posle sastanka saveta EU za transport, telekomunikacije i energiju, konstatovao da su Rusija i EU međuzavisni, jer je Evropskoj uniji potreban ruski gas, a ruskoj privredi novac od prodaje gasa. *Itar-Tass, RIA Novosti*

MOSKVA – Gazprom će od aprila ove godine anulirati prošlog decembra odobren popust na cenu prirodnog gasa Ukrajini, saopštio je u utorak čelnik ruske kompanije Aleksej Miler posle razgovora u rezidenciji u Gorkom (foto) sa premijerom Dmitrijem Medvedevim. On je odluku objasnio zaostalim prošlogodišnjim dugom ukrajinskog Naftogaza od 1,53 milijardi dolara. Gazprom je u decembru smanjio ukrajinskom partneru cenu gasa sa 400, na

268,5 dolara za 1.000 kubika, s tim da se odluka revidira na početku svakog kvartala. *RIA Novosti*

MOSKVA – Dan kasnije Aleksej Miler je tokom sastanka sa ruskim predsednikom Vladimirom Putinom rekao da je Ukrajina u sredu uplatila tek deset miliona dolara od duga od 1,53 milijarde dolara, „koji će međutim 7. marta biti uvećan za još 440 miliona za isporuke gasa u februaru“. Miler je rekao da su ukrajinski partneri obavestili Gazprom da ne mogu da u potpunosti isplate fakturu za februarski gas, „pa će ukupan dug da naraste na blizu dve milijarde dolara“. *Kyiv Post*

BRISSEL – Evropska komisija (EK) je u sredu odobrila Ukrajini vanrednu pomoć od 1,1 milijardu evra, što je za pola milijarde evra više od ranijeg plana. Većina sredstava je namenjena za makro-finansijsku podršku novoj vladi u Kijevu, ali je u utorak evropski komesar za energiju Gunther Oettinger rekao da će EK deo tih sredstava usmeriti na pomoć Ukrajini da plati „oko dve milijarde dolara (oko 1,5 mlrd.€) koliko duguje za ruski gas. On je takođe rekao da bi EU mogla i snabdevati Ukrajinu gasom ... reverzibilnim tokom preko Slovačke. *EUobserver AFP*

NAFTA

BAGDAD - Gasprom neft je kompletirao posao polaganja cevi, isprobavanja i povezivanja svog 165 kilometara dugog naftovoda koji ide od iračkog naftnog polja Badra do polja Garaf. Nadovezujući se na postojeći sistem u Garafu, ovim je i polje Badra povezano sa glavnim naftovodnim sistemom Iraka, prenosi u sredu *Oil&Gas Journal*. Naftovod je kapaciteta transporta 204.000 barela na dan, koji iz Badre tim putem sada mogu da stignu do eksportnog terminala Basra. Operator polja, Gasprom neft je proizveo prvu naftu iz Badre u decembru prošle godine, a planira da do 2017. podigne output na 170.000 barela na dan.

GORIVO NOVE GENERACIJE

Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.

KIJEV - Rosnjeft bi mogao preuzeti rafineriju u Odesi zbog nepodmirenih dugovanja bivšeg vlasnika, objavio je u ponedjeljak ruski poslovni list *Kommersant*. Prošle godine je ruski Lukoil prodao

rafineriju ukrajinskoj grupi VETEK. Njen vlasnik, ukrajinski multimilioner Sergej Kurčenko, nije mogao da vrati ruskoj banci VTB kredit koji je dobio za taj posao, pa je imovinu preneo na banku, piše ruski list. Rafinerija je kapaciteta 3,6 miliona tona sirove nafte godišnje (70.000 barela dnevno) a sporazum o njenoj prodaji Rosnjeftu postignut je prošle nedelje i mogao bi biti zaključen u bliskoj budućnosti, navodi list. Ruska državna naftna kompanija je, inače, većinski vlasnik druge po veličini ukrajinske rafinerije u Lisichansku. Iz rafinerije i VETEK-a za sada nije komentarisana ova informacija.

PRIRODNI GAS

MOSKVA - Isporuke u Evropu gasovodom Južni tok krenuće krajem decembra 2015. godine, rekao je predsednik Gasproma Aleksej Miler. "Sve teče prema planu, u Bugarskoj i Srbiji počela je gradnja kopnenih sekcija gasovoda", citira *Itar-Tass* izjavu Milera posle sastanka s premijerom Dmitrijem Medvedevim.

BEČ - Austrijska korporacija OMV vodi pregovore sa Gaspromom o zaključenju ugovora o isporuci gasa kroz Južni tok, rekao je agenciji *Itar-Tass* „izvor upoznat sa sadržajem konsultacija“. Prema tom izvoru, potpisivanje sporazuma je planirano u proleće ove godine, a preliminarna verzija dokumenta predviđa isporuke, navodno, šest milijardi kubnih metara godišnje (Austrija je 2013. uvezla od Gasproma 5,23 mlrd.m³ gasa). Izvor blizak Gaspromu potvrdio je informaciju o pregovorima sa OMV-om, ali je naglasio da nema podatke o detaljima ugovora. Taj neimenovani sagovornik prenosi da je austrijsko čvorište u Baumgartenu interesantno ruskoj kompaniji kao krajnja tačka Južnog toka u većoj meri nego italijanski Treviso. Pre svega, zbog dostupnosti skladišta u centru Evrope, a pored toga, "jer OMV razmatra mogućnost povećanja kapaciteta čvorišta".

Mapa opcionih ruta Južnog toka pre odluke da krajnje odredište bude Treviso

Ministarstvo energije, rudarstva i građevinarstva Republike Srbije

**СВЕТ ОКО НАС ПОКРЕЋЕ ЕНЕРГИЈА,
НАЈБОЉА ЈЕ ОНА КОЈА ГА ЧУВА.**

ЈП "СРБИЈАГАС", Београд
Народни београд 12, Нови Сад, Србија, 21000
ТЕЛ: +381 21 481 1549 / +381 21 481 2793 / ФАКС: +381 21 481 1300
www.srbijagas.com

36 15. APRIL 2013.

MOSKVA – Čelnik Gasproma Aleksej Miler je rekao da je kompanija u prošloj godini proizvela 487,5 milijardi m³ gasa, od čega je u Evropu izvezla 162 mlrd m³. Od toga više od 86 milijardi cevovodima koji prelaze preko teritorija Ukrajine. Miler je, u razgovoru sa premijerom Medvedevim, takođe najavio da će Gasprom u maju potpisati ugovor s Kinom o isporuci 38 milijardi m³ gasa u periodu od 30 godina, prenosi *Itar-Tass*. Srednjoročni plan je da se isporuke gasa u Aziju mogu dovesti na nivo uporediv sa onim namenjenim Evropi, rekao je Miler.

PARIZ/BAKU - Francuska naftna kompanija Total planira prodaju 10% udela u velikom azerbejdžanskom gasnom polju Shah Deniz II, a potencijalni kupac je turski Botaš, javlja *Reuters*. Agencija iz posrednog izvora saznaje da u Totalu ovu odluku objašnjavaju strategijom napuštanja projekata u kojima ima manjinski udeo i koji mu stvara obaveze, na račun poslova u kojima može da upravlja

kao operator. Turska državna gasna kompanija BOTAŞ potvrdila je da pregovara o kupovini Totalovog udela i da smatra isplativim ulaganje u projekat iz koga bi se, takođe projektovanim, gasovodnim sistemom evropskog Južnog koridora azerbejdžanski gas izvezio na tržište Evrope.

Reuters, s druge strane prenosi ocene analitičara banke Societe General da je potez Totala verovatno posledica snižavanja cena ruskog gasa, što oduzima aktarnost investicijama u multimilijarderske nove gasne proizvodne projekte, tim pre što slabi potražnja za gasom u EU. Total bi u ovom slučaju sledio norveški Statoil, koji je prošlog decembra smanjio svoj udeo u projektu Šah Deniz II sa 25,5, na 15,5 odsto, prodavši deset procenata azerbejdžanskom SOCAR-u i operatoru projekta BP-u za 1,45 milijardi dolara.

PARIZ/LONDON - Industrija škrljnjog gasa imala bi „zanemarljiv“ efekat na revitalizaciju evropske industrije i privrede u celini, a do 2035. bi pokrila ne više od 3-10 odsto potrošnje prirodnog gasa u EU, pokazuje najnovija studija koju je objavio Institut za održivi razvoj i međunarodne odnose IDDRI. Ova think-tank institucija iz Pariza utvrdila je da će čak i u SAD „revolucionarno jeftina“ proizvodnja gasa iz škrljnjaca direktnim i posrednim efektima na duži rok doprineti rastu američkog BDP-a sa oko 0,84%.

Izveštaj IDDRI nadovezuje se na nedavnu ocenu ministra privrede Britanije Vinca Cablea da škrljni gas u Evropi neće biti realnost najmanje još jednu dekadu. Pariska institucija ocenjuje da gas iz škrljnjaca može na kraći rok pomoći istočnoevropskim državama da smanje zavisnost od uvoza gasa iz Rusije i razviju sopstvenu infrastrukturu. „Nije verovatno da će se u EU ponoviti američka iskustva u pogledu obima nekonvencionalne proizvodnje nafte i gasa iz škrljnjaca“, upozorava se u izveštaju. Studija se pri tom oslanja na neizvesnosti vezano za obim škrljnjih depozita u Evropi, samu geologiju potencijalnih nalazišta, gušću naseljenosti, mnogo manju servisnu energetska industriju, veći otpor javnosti i oštriju regulativu. Sve to zajedno bi imalo domino efekat na profitabilnost ovog sektora u EU, konstatuje Institut.

HELSINKI - Estonija i Finska potpisale su u utorak sporazum o gradnji dva terminala za utečnjeni prirodni gas (LNG) na obe obale u Finskom zalivu i gasovoda koji bi povezali terminale i dve zemlje. Inače, Estonija i Finska su više od godinu dana konkurisale jedna drugoj projektima gradnje LNG terminala, da bi u januaru postigle kompromis kroz objedinjavanje dva projekta (Foto: Maketa finskog LNG terminala Tornio. Cena projekta iznosi 500 miliona evra, plus 100 miliona za gradnju gasovoda. *Oil and Gas Eurasia*

ZAGREB – *Večernji list* objavljuje u utorak da će se u roku od dve nedelje ministar privrede Hrvatske Ivan Vrdoljak sastati sa „zamenikom ministra za energetska diplomatiju“ SAD Amosom Hochsteinom, a „iz pouzdanih izvora“ saznaje da će bi, osim teme istraživanja nafte i gasa u Jadranu, Amerikanci mogli ponuditi Zagrebu kupovinu udela u naftnoj kompaniji Ina. „Upućeni“, naime, kažu zagrebačkom večernjaku da će Amerikanci pokušati da odgovore Vladi od prodaje udela u Ini ruskim kompanijama, „ali nisu apsolutno uvereni“ u priču o ulasku u vlasništvo u Ini. „Ako se mađarski MOL odluči na prodaju svojih akcija u Ini, hrvatska strana bi, potvrđeno je, prodavala svojih 19 odsto, ali ne više za milijardu evra, koliko se procenjivalo do sada, već za dvostruko veću cenu“, tvrdi dnevnik. Prema procenama analitičara, u ovom trenutku realno bi bilo očekivati oko 1,5 milijardi evra za manje od petine udela u Ini, zatvara dnevnik ovu računicu.

ZAGREB – Nakon ruske vojne intervencije u Ukrajini, šanse da hrvatska Vlada i mađarski i MOL prodaju svojih 18, odnosno 49 odsto deonica Ine Rusima svedene u praktično na nulu, konstatuje 4. februara zagrebački *Jutarnji list*. S obzirom na to da su SAD, NATO i EU odlučni da sprovedu stroge političke i ekonomske sankcije protiv Moskve, nema nikakvih mogućnosti da Hrvatska i Mađarska, kao članice EU i NATO-a, prekrše najavljene stroge mere izolacije, piše list i zaključuje da Hrvatima i Mađarima u novim okolnostima ne preostaje ništa drugo osim usklađivanja suprotstavljenih interesa kroz nastavak pregovora. U protivnom, Ina bi se mogla urušiti i pre nego što obe strane shvate ozbiljnost situacije, konstatuje Jutarnji.

ZAGREB – Prva potpredsednica vlade i ministarka spoljnih poslova Hrvatske Vesna Pusić izjavila je u sredi da ukrajinska kriza ne bi trebala negativno da utiče na hrvatske energetske interese. Na pitanje može li se situacija u Ukrajini odraziti na Hrvatsku u pogledu prodaje Ine s obzirom i na glasine da SAD ne gleda blagonaklono na ulazak ruskog kapitala u Inu, konstatovala je da Hrvatska ne prodaje svoj udeo u Ini, a s MOL-om pregovara u dobroj veri, nadajući se dogovoru. Što se tiče prisutnosti Gasproma u Hrvatskoj, smatra da kriza u Ukrajini na to ne utiče, „s obzirom na stav EU da je gasovod Južni tok poseban projekat, što je konstatovano i na veću ministara privrede“. U tom kontekstu dodatno važnim smatra i jedno od glavnih načela evropske energetske politike, a to je diverzifikacija energetskih izvora, dobavljača i pravaca. croenergo.eu

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

Привредна комора Србије је независна, савремена и одговорна небуџетска институција, национална асоцијација свих српских привредника која своју традицију, искуство, знање и стручност ставља у службу најбољег интереса својих чланица и српске привреде.

Били смо и остаћемо одговоран партнер и подршка вашем пословању кроз услуге пословног информисања и саветовања, издавања докумената и сертификата, унапређења економске сарадње са иностранством, независног суђења и арбитраже, едукације, као и заступања, заштите и промоције интереса наше привреде у земљи и свету.

www.pks.rs

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ

